

ZE ŠKOLENÍ POROTCŮ ARCHITEKTONICKÝCH SOUTĚŽÍ

Česká komora architektů pořádá od roku 1997 školení porotců. V té době převažoval počet školitelů nad školеныmi. Nyní se situace změnila, zájem ze strany praktikujících architektů je značný. Rovněž se začínají mezi účastníky objevovat zástupci vyhlášovatelů. Přinášíme závěry ze školení porotců (3. 11. 2010) a debaty o architektonických soutěžích (25. 1. 2011).

CO JE CÍLEM ŠKOLENÍ?

Smyslem školení porotců je sestavení okruhu kvalifikovaných odborníků, kteří získají širší informace o zadávání veřejných zakázek, vypisování architektonických soutěží, jejich průběhu, jednání poroty i souvisejících dokumentech (Soutěžní řád ČKA, vzorové soutěžní podmínky atd.).

Architektům se doporučuje školení absolvovat, protože posuzování návrhů v soutěži je vysoce kvalifikovanou činností. Porotce působí jako prostředník mezi vyhlášovatelem soutěže a soutěžícími a zároveň spolupracuje s vyhlášovatelem při sestavování podmínek včetně stavebního programu. Člen poroty je také disciplinárně odpovědný za svou činnost. Účast na školení ani autorizace však nejsou podmínkou nutnou k tomu, aby architekt vystupoval v soutěži jako porotce. Školení je přístupné nejen architektům, kteří se chtějí dozvědět něco více o soutěžích, ale i zástupcům státní správy, soukromým vyhlášovatelům i dalším zájemcům.

KDY A JAK JE ŠKOLENÍ POŘÁDÁNO?

Školení se uskutečňuje na základě podaných žádostí. Žádosti jsou evidovány v brněnské kanceláři ČKA (souteze@cka.cc) a při dosažení minimálního počtu 25 registrací je stanoven termín a místo školení. Školení se vždy koná v místě bydliště převládajícího počtu zájemců.

K ČEMU SLOUŽÍ SEZNAM PROŠKOLENÝCH POROTCŮ?

Po absolvování školení je autorizovaný architekt zapsán do seznamu porotců, který je zveřejněn na webových stránkách Komory (<http://www.cka.cc/souteze/info-pro-vyhlasovatele/seznam-porotcu>). Seznam je poskytován vyhlášovatelům soutěží a je využíván PS pro soutěže pro nominaci porotců, je-li o ni požádána (jedná se pouze o nominaci, nikoliv o jejich jmenování, právo jmenovat porotu má pouze vyhlášovatel). PS pro soutěže v roce 2010 nebyla požádána o nominaci žádného porotce, v roce 2009 nominovala 5 % porotců nezávislých částí porot a v roce 2008 to bylo 8 %. Z těchto údajů je zřejmé, že vedení architektů v seznamu vyškolených porotců automaticky neznamená jeho účast v soutěži jako porotce. Pravděpodobnost účasti v porotě je zvýšena tím, že autorizovaní architekti iniciují vyhlášení soutěží v jejich regionu. Ostatně se to od proškolených porotců očekává.

JAK JE SESTAVOVÁNA POROTA?

Členy poroty jmenuje vyhlášovatel z řad kvalifikovaných odborníků. Mohou jimi být i zástupci vyhlášovatele soutěže, budoucího uživatele a představitelé místní správy. V zájmu nezávislosti rozhodování však musí být většina členů poroty nezávislá na vyhlášovatelé a na orgánech rozhodujících o výsledku soutěže. Za závislého se považuje každý architekt, který je k vyhlášovatelé v zaměstnaneckém nebo jemu naroveň postaveném poměru, popř. jehož postavení umožňuje v rámci budoucího správního řízení rozhodovat ve věci, která byla předmětem soutěže.

PROČ JE DŮLEŽITÁ ODBORNÁ POROTA POSUZUJÍCÍ NÁVRHY?

! Skládá se z kvalifikovaných odborníků.

Složení poroty si určuje vyhlášovatel. Pracovní skupina pro soutěže ČKA nominuje porotce pouze v případě, že je o to vyhlášovatelem požádána. Členy poroty jsou architekti, urbanisté, krajináři, případně další odborníci dle předmětu soutěže a dále zástupci vyhlášovatele. V zájmu nezávislosti rozhodování musí být nadpoloviční většina členů poroty nezávislá na vyhlášovatelé a na orgánech rozhodujících o využití výsledku soutěže a musí mít odbornou kvalifikaci odpovídající předmětu soutěže. Porota má vždy lichý počet členů (optimálně 5 až 7). Složení poroty významně ovlivňuje rozhodování soutěžících architektů, zda se do soutěže přihlásit, či nikoliv. Kvalifikovanost rozhodování ve speciálních odbornostech lze zajistit prostřednictvím odborných znalců poroty (např. památková péče), kteří vytvoří pro porotu odborné posouzení všech či vybraných soutěžních návrhů.

! Spolupracuje s vyhlášovatelé při sestavování podmínek včetně stavebního programu – více viz s. 32.

! Zprostředkovává rozpravu mez vyhlášovatelem a architektem

Vhodné je jmenovat do poroty vskutku zkušené, zodpovědné a nezávislé architekty nebo urbanisty, neboť to bude právě porota, která povede jménem vyhlášovatele v průběhu soutěže dialog se zúčastněnými architekty a urbanisty. Plní především úlohu prostředníka, který má pro své působení zásadní předpoklady, jež spočívají zejména v profesní kvalifikaci a praxi.

! V průběhu soutěže zodpovídá dotazy soutěžících.

! Je zárukou kvality, objektivitu a profesionalitu při výběru nejlepšího návrhu.

Nezávislá odborná porota vybírá v závěru soutěže to nejvhodnější řešení. To je také důvod, proč je složení poroty známo předem i soutěžícím, kteří podle personálního obsazení zvažují i svou účast v soutěži.

ROLE POROTCE

1. V PŘÍPRAVNÉ FÁZI SOUTĚŽE

Vyhlašovatel často nezná zvyklosti procesu přípravy architektonických soutěží, proto se i v této fázi předpokládá aktivní a intenzivní spolupráce s porotou, která poradí, jak postupovat. V počátcích soutěže může být porota nápomocna vyhlášovateli při zpracování, projednání a odsouhlasení soutěžních podmínek. Porota může zejména zpřesnit program soutěže a doporučit ustanovení závazných či nezávazných kritérií posuzování. V této fázi je rovněž vhodné zapojit do diskuse veřejnost. Její názor může ovlivnit formování zadání.

Porotcům jsou nejméně týden před ustavující schůzí poroty rozeslány e-mailem soutěžní podmínky, předběžně schválené ČKA. Na ustavující schůzi se členové poroty písemně zavazou k účasti na práci poroty, prohlédnou si soutěžní podklady, projednají soutěžní podmínky a jejich upravenou verzi odsouhlasí (všichni porotci včetně náhradníků). Řádní členové poroty zvolí ze svého středu předsedu a místopředsedu. Porota stanoví podrobnosti o činnosti přezkušovatele. V případě nepřítomnosti některého člena poroty je nutný jeho dodatečný písemný souhlas se soutěžními podmínkami, písemné stanovisko k volbě předsedy poroty a podepsaný závazek účasti na práci poroty.

Doporučení:

- | na ustavující schůzi by si měli porotci stanovit přesný termín hodnocení zasedání poroty,
- | na ustavující schůzi by také měli projednat s vyhlášovatelem honorář, jak z hlediska hodinové sazby, tak formu obchodního vztahu,
- | na prvním hodnocením zasedání si porota stanoví způsob hlasování, zda bude tajné, či zveřejněné, určí roli náhradníků a jejich zapojení do procesu hodnocení. Jistě bude tento postup jiný při např. posuzování sta návrhů, protože není možné věnovat všem stejnou pozornost.

Vyhlašovatel před vyhlášením soutěže:

- | rozhodne o předmětu a druhu soutěže (ideová x projektová / jednokolová x dvoukolová / anonymní x vyzvaná x kombinovaná),
- | vybere sekretáře (zpravidla zaměstnanec vyhlášovatele, který se stará o organizační záležitosti) a přezkušovatele soutěžních návrhů (zpravidla architekt, často zpracovatel soutěžních podmínek [SP]),
- | zpracuje soutěžní podmínky a soutěžní podklady,
- | sestaví porotu,
- | informuje Kancelář ČKA nejméně 15 dnů před ustavující schůzí,
- | svolá ustavující schůzi,
- | požádá ČKA o vystavení regulérnosti,
- | informuje veřejnost o vyhlášení soutěže (na webových stránkách vyhlášovatele a ČKA, u veřejných zakázek rovněž v Informačním systému o zadávání veřejných zakázek, popř. v Ústředním věstníku EU, v jednom informačním médiu s celostátní působností, a to nejpozději v den vyhlášení soutěže).

2. V PRŮBĚHU SOUTĚŽE

ODPOVĚDI NA DOTAZY

Porotci spolupracují s vyhlášovatelem při sestavování odpovědí na dotazy soutěžících ve lhůtě pro jejich zodpovězení, která je uvedena v soutěžních podmínkách. Vyhlašovatel sám sestaví odpovědi na dotazy týkající se termínů a technického průběhu soutěže, k zodpovězení odborných dotazů svolá jednání poroty nebo lze odpovědi řešit korespondenční konzultací s porotou. Nepřesné odpovědi na dotazy ovlivňují vznik sporů i jejich počet.

Sekretář soutěže přijímá soutěžní návrhy, potvrzuje jejich převzetí, označuje návrhy pořadovým číslem, datem a hodinou převzetí a vypracovává seznam doručených soutěžních návrhů.

Přezkušovatel zpravidla ve spolupráci se sekretářem rozbílá soutěžní návrhy a přezkouší je podle pokynů, které porota stanovila na ustavující schůzi. O přezkoušení sepíše protokol, případně vyhotoví další porotou požadované podklady.

HODNOTICÍ ZASEDÁNÍ POROTY

Porotci, pomocné orgány poroty i odborní znalci podepíší prohlášení o nestrannosti, resp. nezávislosti na vyhlášovateli (nezávislí členové poroty).

Porota:

- | stanoví si program jednání a způsob hlasování,
- | seznámí se s výsledky práce přezkušovatele,

- | rozhodne o přijetí soutěžních návrhů do soutěže,
- | prohlédne si řešenou lokalitu, pokud si ji neprohlédla již při konání ustavující schůze (takový postup se doporučuje),
- | posoudí všechny soutěžní návrhy a stanoví jejich pořadí,
- | může udělit vyloučenému návrhu zvláštní odměnu,
- | rozdělí vyhlášené ceny a odměny,
- | posoudí do protokolu každý soutěžní návrh, který nebyl vyloučen z hodnocení,
- | zpravidla vypracuje tzv. „závěrečné doporučení poroty“,
- | pak teprve lze otevírat obálky „Autor“.

Je vhodné, když si porota předem stanoví program jednání i způsob hlasování. Členové poroty jsou seznámeni s výsledky práce přezkušovatele, který zpravidla připraví protokol o přezkoušení soutěžních návrhů. Porota na jeho základě rozhodne, které z návrhů budou a které případně nebudou hodnoceny. Řádný člen poroty má právo kdykoliv během jednání požádat, aby byl jeho (zpravidla odlišný) názor zaznamenán do protokolu. Návrhy vyloučené ze soutěže mohou být (po stanovení pořadí, ale před přiznáním cen a odměn) ohodnoceny zvláštní odměnou. Každý soutěžní návrh, který nebyl vyloučen z hodnocení, musí být v protokolu posouzen. V protokolu by mělo být při velkém množství návrhů uvedeno alespoň shrnutí, proč určité návrhy nepostoupily do dalších fází hodnocení, což je náročné, ale nutné. Soutěžící požadují hodnocení, získají názor odborníků na svůj návrh – zpětnou vazbu. Revokace rozhodnutí je možná, ale musí to být zaznamenáno a podrobně zdůvodněno do protokolu. Teprve po všech výše uvedených úkonech je možné otevírat obálky. Protokol stvrzují svým podpisem všichni řádní členové poroty.

Případní experti by měli dodat hodnocení, odpovědět na případné dotazy porotců a pak odejít z jednání, aby do něj dále nezasahovali.

Porota disponuje širokou kompetencí ve fázi rozhodování. Může za určitých podmínek ceny neudělit nebo udělit ceny jiné. Podrobněji je toto popsáno v § 12 (2) a § 10 (8) Soutěžního řádu ČKA. Zadavatel je vázán rozhodnutím poroty. Nese ale odpovědnost za investici, proto ho není vhodné zavázat realizací jediného (vítězného návrhu), optimálnější je výběr ze tří oceněných návrhů.

Doporučení:

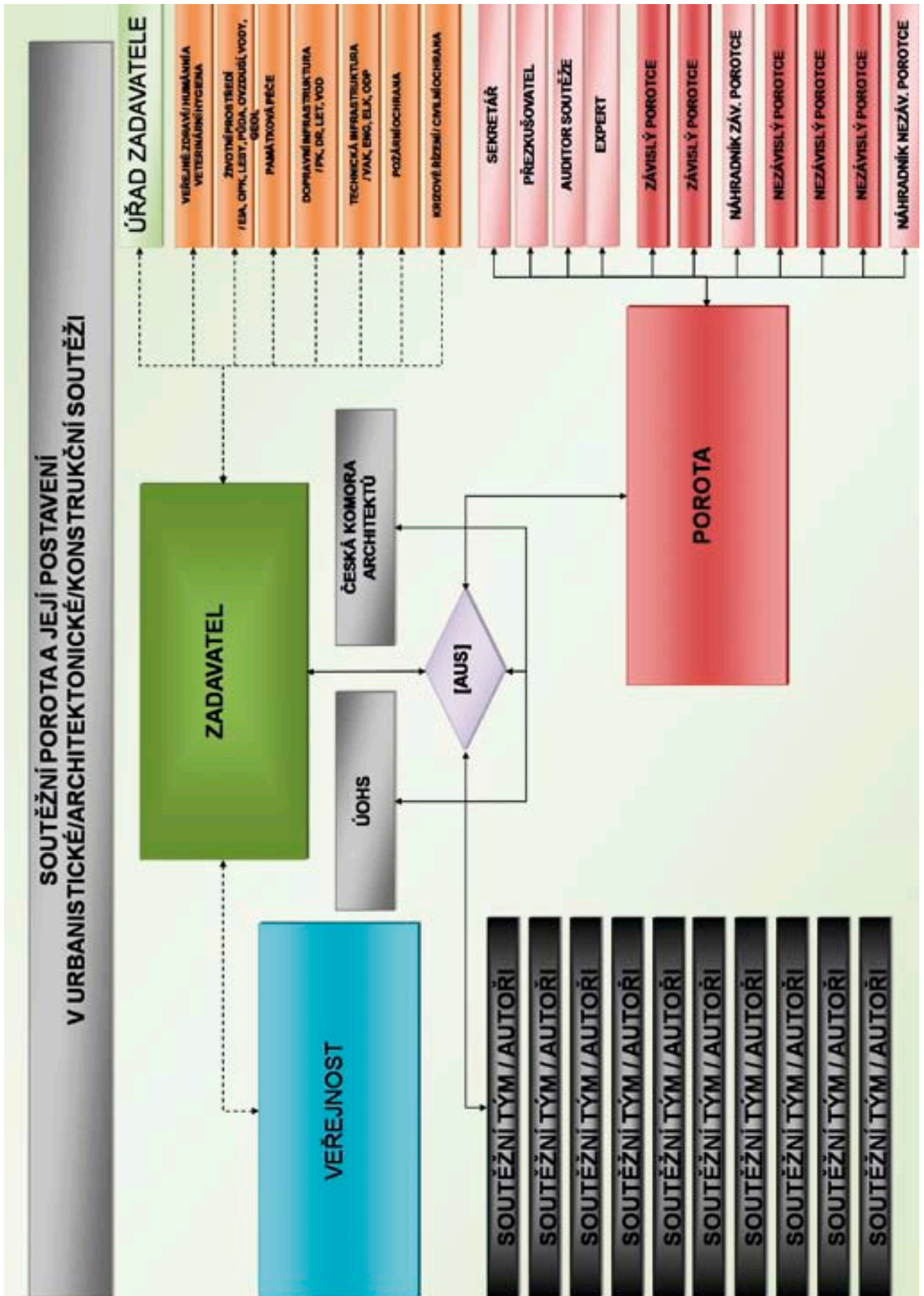
- | každý den jednání by měli přítomní podepsat prezenční listinu,
- | do protokolu je třeba zapisovat (a tedy průběžně sledovat) odchody a příchody porotců během jednání poroty, přítom je třeba sledovat, kdo má právo hlasovat a zda je porota usnášeníschopná; při delší nepřítomnosti porotce přebírá jeho roli po celý zbytek jednání náhradník,
- | sledování přítomnosti a nepřítomnosti jednotlivých porotců je nutné zpravidla i jako podklad pro konečné vyúčtování práce nezávislých členů poroty,
- | pokud to porota akceptuje, je užitečná přítomnost písaře, především v závěrečné fázi, kdy se zpracovávají posudky jednotlivých soutěžních návrhů,
- | po ukončení jednání je vhodné odsouhlasit si s jednotlivými nezávislými porotci počet odpracovaných hodin a z toho vyplývající honorář.

3. PO UKONČENÍ SOUTĚŽE

Součinnost porotce a vyhlášovatele se předpokládá zejména v případě, kdy byla podána námitka, a to vysvětlením, proč se porota zachovala v konkrétním případě právě tímto způsobem. Porotci mohou vyhlášovateli také poradit s výstavou návrhů, eventuálně s dalšími způsoby prezentace výsledků a také vysvětlit, jak zadat zakázku v jednacím řízení bez uveřejnění, případně popsat další fáze projektové přípravy.

Doporučení:

- | předpokládá se účast všech porotců na vernisáži výstavy.
- | Po hodnocením zasedání poroty vyhlášovatel musí:
 - | odeslat všem účastníkům soutěže a ČKA „Protokol o průběhu soutěže“ do vlastních rukou, a to nejpozději do sedmi dnů od rozhodnutí poroty,
 - | zveřejnit výsledek soutěže (tisková zpráva, obeslání odborného tisku i deníků atd.),
 - | do padesáti dnů od konečného rozhodnutí poroty vyplatit ceny, odměny, náhrady...,
 - | uspořádat výstavu, případně vydat katalog,
 - | na vyžádání vrátit neoceněné a neodměněné návrhy.

ARCHITEKTONICKÉ SOUTĚŽE V PRÁVNÍM SYSTÉMU

Soutěž o návrh (tedy architektonická soutěž) je obecně upravena v § 102–109 zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách (novela zákona vešla v platnost 15. 9. 2010). Aktuální znění zákona výslovně odkazuje na zákon č. 360/1992 Sb., o výkonu povolání autorizovaných architektů a autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě, a tím i na Soutěžní řád České komory architektů.

Z § 103 odst. 7 zákona o veřejných zakázkách se dozvíme, že: „Podrobná pravidla pro postup v soutěži o návrh mohou být stanovena v soutěžním řádu vydaném v souladu se zvláštním právním předpisem^{60a)}. Soutěžní řád musí odpovídat podmínkám stanoveným tímto zákonem.“ Poznámka 60a) přímo odkazuje na zákon č. 360/1992 Sb., o výkonu povolání autorizovaných architektů a o výkonu povolání autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě, ve znění pozdějších předpisů.

DOKUMENTY V SOUTĚŽI SOUTĚŽNÍ PODMÍNKY

Informují soutěžící o požadavcích na zpracování návrhu a o tom, jak soutěž probíhá. Obsahují údaje o vyhlášovatel, sekretáři a přezkušovateli, druhu soutěže, předmětu soutěže a rozsahu řešení, hodnotících kritériích, lhůtách, členech poroty, cenách a odměnách, ustanovení o ochraně autorských práv, řešení případných rozporů, také vyjádření ČKA o regu-lérnosti soutěže.

Příprava soutěžních podmínek je klíčová. Porota musí mít jasno, co vyhlášovatel od soutěže očekává, vyžádat si předmětu soutěže odpovídající podklady a zjistit, zda jsou vyhovující.

Zadání soutěže nesmí být příliš striktní ani vágní, dobře vypsána soutěž znamená jednoznačně definovaný předmět, zároveň dostatečný prostor pro kreativitu. Již v průběhu příprav soutěže se musí vyhlášovatel rozhodnout, zda na architektonickou soutěž bude navazovat zadání zakázky, či nikoliv, a tomu přizpůsobit i přípravu soutěže. K požadavkům na odevzdaný návrh by se měli totiž vyjádřit nejen architekti a právníci, ale také zástupci zadavatele, kteří budou potom s autorem, který získá zakázku, spolupracovat. Soutěžní podmínky jsou prvním kontaktem mezi vyhlášovatelem a budoucím zpracovatelem zakázky, jedná se o první návrh smlouvy, ze kterého by měl soutěžící vyčíst, co je jeho úkolem a jak hodlá vypisovatel postupovat po skončení soutěže.

Důležité je uvést, jaké podmínky a přílohy jsou závazné. Pokud nastane podobná situace jako v případě Národní knihovny, kdy ve stavebním programu v závazných podmínkách je uveden depozitář pod zemí, a zvítězí návrh, který tuto podmínku nesplňuje, dostane se vypisovatel do prakticky neřešitelné situace. Z toho důvodu doporučuje Komora závazné podmínky určovat, pouze je-li to nevyhnutelné.

SOUTĚŽNÍ PODKLADY

Jsou poskytovány jako součást soutěžních podmínek, většinou v digitální podobě. Mohou být textové (např. zadání řešeného úkolu, tzn. informace týkající se speciálních podmínek řešeného území, tabulka bilanci, akční plán města apod.) nebo grafické (např. geodetická data, katastrální mapa, ortofotomapa, územně analytické podklady). Některé jsou potom odevzdány jako přílohy soutěžního návrhu (např. tabulka bilanci). Musí být precizně zpracované, jejich zpracování zajišťuje vyhlášovatel, porota, je-li potřeba, navrhne vyhlášovateli doplnění podkladů či jejich úpravu.

STAVEBNÍ PROGRAM

Definuje požadavky na rozsah a účel budoucí stavby, obsahuje zejména doporučené plochy pro jednotlivé funkce, orientační seznam místností, provozní návaznosti, prostorové nároky, může být doplněn schématem.

OMEZENÍ SOUTĚŽÍCÍCH V ÚČASTI V SOUTĚŽI

Účast v soutěži lze dle zákona o veřejných zakázkách omezit, ale pouze nediskriminačním způsobem. Hojně je využíváno kvalifikační omezení účastníků, u fyzických osob je omezení např. oboru autorizace jasné, problematictější je potom omezení právnických osob, protože zákon č. 360/1992 Sb., o výkonu povolání autorizovaných architektů a o výkonu povolání autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě, kvalifikuje pouze určité druhy společností. Zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších předpisů, totiž nepřipouští, aby se jednacího řízení bez uveřejnění, které dle zákona následuje po architektonické soutěži o návrh (buď s vítězem, nebo s vítězi, to jest třemi oceněnými účastníky), účastnily jiné subjekty než ty, které byly v architektonické soutěži oceněny. Nelze tedy např. zvítězit v architektonické soutěži jako fyzická osoba, a poté se jednacího řízení účastnit jako osoba právnická. Je tudíž podstatné, aby se architektonické soutěže účastnil pouze subjekt schopný zakázku vskutku v její komplexnosti a úplnosti realizovat.

DVOUKOLOVÁ SOUTĚŽ

Smyslem prvního kola dvoukolové soutěže je získání kvalitní myšlenky, například v rozsahu pouze dvou panelů, výsledek druhého kola se potom blíží architektonické studii. Z pohledu architektů je výhoda dvoukolové soutěže zejména v nižší finanční náročnosti na zpracování návrhů v prvním kole. Z pohledu investora v získání kvalitnějšího výsledku, protože si přesnější požadavky včlení do zadání druhého kola.

Zpřesnění soutěžních podmínek pro druhé kolo by mělo být individuální, tedy každý soutěžící, který postoupil do druhého kola, by měl obdržet vlastní doporučení vycházející z vlastností návrhu prvního kola, vtělené do soutěžních podmínek.

HODNOTÍCÍ KRITÉRIA

V soutěžních podmínkách by měla být hodnotící kritéria uvedena. Hlavním kritériem posuzování je komplexní kvalita architektonického řešení (nikoli jen mechanicky nahlížená cena projektu nebo přehled zakázek soutěžícího – jak tomu bývá u jiných typů výběrových řízení). Mezi hlavní kritéria patří soulad funkčnosti, hospodárnosti, trvanlivosti, technické vyspělosti, investiční a provozní náročnosti atd. Porota si u architektonické soutěže předem nestanovuje procentuální váhu, kterou bude jednotlivým kritériím dávat, ale snaží se o získání nejlepšího návrhu.

NEREGULÉRNÍ SOUTĚŽ

Nejčastějšími příčinami označení soutěže za neregulérní je: 1. výše cen a odměn v soutěži neodpovídá návrhu budoucího plnění (buď jsou ceny malé nebo žádné); 2. absence předem jmenované poroty. Pokud se autorizované osoby zúčastní neregulérní soutěže, mohou být vystaveny disciplinárnímu postihu.

ARCHITEKTONICKÁ SOUTĚŽ PRO NEAUTORIZOVANÉ OSOBY

Soutěže pro studenty architektury, neautorizované osoby nebo věkově či oborově ohraničené kategorie mohou být realizovány pouze v případě ideové soutěže.

Komentář k obrázku na s. 33:

AUS = architektonicko-urbanistická soutěž / DO = dotčené orgány

Porota posuzuje návrhy a rozhoduje o pořadí a ocenění. Klíčovými subjekty jsou zadavatel a porota. Zadavatel musí být upozorněn, že musí požadovat názor DO. Veřejnost by do procesu soutěže měla vstupovat v počátku, na konci by měla být seznámena s výsledky prostřednictvím výstavy či katalogu (znak transparentnosti). Stížnosti soutěžících proti formálnímu postupu poroty by měly být pouze odůvodněné. Momentálně není soutěž bez stížností, což znejšťuje vyhlášovatele.

Z DISKUSE

Vystupuji jako porotce v anonymní soutěži a setkám se s návrhem, jehož rukopis znám. Co mám dělat?

Na rukopis autorů nelze spoléhat a nelze ho poznat stoprocentně, protože architekti mohou rukopisy svých kolegů napodobovat (často i velmi dobře). Proto by se měl porotce od takové spekulace odpoutat.

Kdo odpovídá za znění soutěžních podmínek?

Soutěžní podmínky začíná zpracovávat vyhlášovatel či jím najatý expert, který je již při přípravě soutěžních podmínek v kontaktu s pracovní skupinou pro soutěže. PS pro soutěže se zaměřuje zejména na právně-procedurální části soutěžních podmínek. Zadání soutěže, tzn. předmět a účel soutěže, definuje vyhlášovatel po konzultaci s porotou. Odpovědnost za soutěžní podmínky nese vždy vyhlášovatel. Porota se musí vyjádřit k celému znění soutěžních podmínek, buď je odsouhlasí, nebo navrhne změny podmínek.

Jaká je odpovědnost porotce v soutěži?

Porotce má morální odpovědnost za soutěžní podmínky a posuzování soutěžních návrhů. V průběhu hodnocení má možnost vyjádřit do protokolu svůj subjektivní názor, je-li odlišný od většiny. Porotce musí být schopen obhájit u veřejnosti hodnocení poroty.

Kdy je soutěžní návrh vyloučen ze soutěže?

Jestliže návrh přijde po termínu odevzdání nebo jestliže jednoznačně vykazuje porušení anonymity u anonymních soutěží nebo jestliže porušil závaznou podmínku, dochází k jeho vyloučení. Pokud návrh vykazuje mírné odchylky, chybí nějaká drobnost, porota hlasuje o vyloučení či ponechání návrhu v soutěži. Pokud porota nevyloučí návrh, který nesplnil závaznou část uvedenou v soutěžních podmínkách, bude celá soutěž znevažena a napadeny výsledky takové soutěže. Základem úspěchu soutěže jsou výborně zpracované soutěžní podmínky.

Jak se projevuje rozdělení poroty na závislé a nezávislé při hodnocení návrhů?

Za závislého se považuje každý porotce, který je k vyhlášovateli v zaměstnaneckém nebo jemu naroveň postavenému poměru, popřípadě jehož postavení mu umožňuje v rámci budoucího správního řízení rozhodovat ve věci, která byla předmětem soutěže (např. starosta, zastupitel, radní, představitel veřejné správy apod.).

Nezávislími se rozumí ti členové poroty, kteří nejsou se zadavatelem v trvalém obchodním vztahu, popřípadě ve vztahu zaměstnaneckém, služebním a obdobným; za nezávislé porotce se nepovažují ani členové poradních sborů a zpracovatelé soutěžních podmínek a soutěžního programu (zadání) vyhlášovatele.

Rozhodně by nemělo docházet k tomu, aby při diskusi stáli na jedné straně závislí a na druhé nezávislí členové poroty. K harmonizaci a potřebné týmové spolupráci při posuzování návrhů může dojít, např. když se nezávislý porotce (architekt) ujme závislého, kterému vysvětlí podstatu jednotlivých návrhů a diskutuje o nich.

Jak postupuje ČKA v případě neregulérních soutěží?

Komora v první řadě upozorní vyhlášovatele na pochybení při vypsání soutěže. Někteří vyhlášovatelé na tento popud soutěž zruší. Pokud ke zrušení soutěže nedojde, vystaví ČKA stanovisko neregulérnosti, které odešle vyhlášovateli. Zároveň uvědomí všechny autorizované architekty (e-mail, web ČKA). Pokud ani to nepřiměje vyhlášovatele ke zrušení soutěže, Komora pošle podnět na přezkoumání Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže (ÚOHS), který v této věci začne konat proti vyhlášovateli soutěže. Komora může konat pouze proti účastníkům neregulérní architektonické soutěže z řad autorizovaných architektů. Aktuální snahou Komory je iniciovat především postih vypsavatelů.

Proč vypisují vyhlášovatelé obchodní soutěž, když by byla vhodnější soutěž o návrh?

Vypisovatel má právo postupovat standardním výběrovým řízením a nepožadovat návrh řešení stavby. Žádný zákon mu to nezakazuje. Ve většině případů ale obchodní soutěž není vhodná. Vyhlášovatelé mají k dispozici institut soutěže o návrh, který jim umožní požadovat návrh konkrétního řešení stavby a navázat na takovou soutěž v jednacím řízení bez uveřejnění. ČKA v současné době pracuje na sestavení kritérií, která by stanovila, kdy by měl vypisovatel povinnost vyhlásit soutěž o návrh.

ČKA bude usilovat o to, aby se kritéria stala součástí zákona o zadávání veřejných zakázek.

Jak se má porotce zachovat, když při otevírání obálek zjistí, že autorem jednoho ze soutěžních návrhů je kolega z práce?

Návrh kolegy bude vyloučen, jelikož došlo k jeho pochybení. Znal složení poroty a neměl soutěžit. Porotce nepochybil a ani nemůže v průběhu soutěže z poroty odstoupit.

Pracovní skupina pro soutěže

PS pro soutěže sleduje soulad se Soutěžním řádem ČKA a ostatními zákonnými předpisy. Za obsahovou část soutěžních podmínek (formulaci zadání, požadavků, kritérií apod.) nese odpovědnost porota a vypisovatel.

ZÁVĚREM

Porotce architektonické soutěže musí znát do detailů postup nejen při hodnocení návrhů, ale musí být obeznámen i s přípravou soutěže, jejím průběhem i činnostmi po jejím ukončení. Vyhlášovatelé obvykle nemají příliš zkušeností s vyhlášením soutěží, pokud mají vůbec nějaké, a proto je nutné aktivní zapojení porotců do všech fází soutěže. Činnost porotce začíná ještě před vyhlášením soutěže a rozhodně nekončí účastí na hodnotícím zasedání. Jedná se o časově velmi náročnou činnost, proto je vhodné vyčlenit si na ni dostatek času.

Připravila Ludmila Cepáková

Podrobnější informace:

<http://www.cka.cc/souteze/info-pro-vyhlashovatele>

Více informací:

Kancelář ČKA – Brno
Starobrněnská 16/18, 602 00 Brno
Tel.: +420 542 211 809
Fax: +420 542 215 652
Ing. Ludmila Cepáková – pracovní skupina pro soutěže
ludmila.cepakova@cka.cc

www.cka.cc – soutěže

Publikace Architektonické soutěže

ARCHITEKTONICKÉ SOUTĚŽE

! Sborník přednášek ze symposia konaného 9. dubna 2010 v Brně, které pořádala Česká komora architektů.

! Manuál o vypisování a průběhu architektonických soutěží, doplněný Soutěžním řádem ČKA a vybranými ustanoveními zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách.

Editor: Markéta Pražanová

Vydavatel: Česká komora architektů, 2010

Grafická úprava: Michal Anelt / Sans&Serif

Rozsah: 62 stran

Cena: 150 Kč

